

A *Chlorophorus annularis* (Fabricius, 1787) Magyarországon (Coleoptera: Cerambycidae)

KOVÁCS TIBOR

ABSTRACT: (*Chlorophorus annularis* (Fabricius, 1787) in Hungary (Coleoptera: Cerambycidae)) *Chlorophorus annularis* is recorded from Hungary for the first time. The species was reared from imported bamboo (*Chimonobambusa tumidissinoda*) of Chinese origin.

Mikulás napjára 2006 decemberének elején feleségem meglepett egy bambusz sétatálcával, amit egy budapesti bevásárlóközpont keleti dísztárgyakat forgalmazó boltjában vásároltunk. Néhány nap elteltével lakásunkban új helyről hallottunk cincérrágást. Először arra gondoltunk, hogy a tükrünk fenyő keretét is megfertőzte a szobánk egyik gerendájában élő *Hylotrupes bajulus* (Linnaeus, 1758), de kiderült, hogy a mellette letámasztott sétatálcából jön a hang. A lakásban száraz körülmények között tartott botból 2008.05.25-én egy *Chlorophorus annularis* (Fabricius, 1787) kelt ki (1. ábra). Fejlődése során két, 17-18 mm átmérőjű és összesen 35 cm hosszúságú szárközben rágott (2. ábra).



1. ábra. *Chlorophorus annularis* (Fabricius, 1787)



2. ábra. Rágásnyom az első szárközben

A faj elterjedése csaknem pontosan egybeesik a bambuszok ázsiai és csendes-óceáni area régiójával (részletesen lásd FRIEDMAN *et al.* 2008). Bambusszal és bambusz termékekkel behurcolták az Amerikai Egyesült Államokba (NPAG Data 2000), Ausztráliába (DUFFY 1968), Brazíliába (MONNÉ & BEZARK 2009), Izraelbe (FRIEDMAN *et al.* 2008) és COCQUEMPOT (2007) összegzése alapján Európa számos országába is: Ausztria, Brit-szigetek, Csehország, Dánia, Finnország, Franciaország, Németország, Románia, Spanyolország.

Először bambusz fajok száraz törzsében fejlődik: *Bambusa* sp., *Dendrocalamus* sp., *Phyllostachys* sp. és *Sinobambusa* sp., de ismert még egyéb egyszikűekből: *Saccharum officinarum*, *Zea mays*, valamint néhány kétszikű fajból is: *Citrus* sp., *Dipterocarpus tuberculatus*, *Gossypium* sp., *Liquidambar formosana*, *Pyrus malus*, *Shorea robusta*, *Tectona grandis*, *Spondias* sp.,

Vitis sp. (BELLER 1948, DUFFY 1968, HILL *et al.* 1982). Bambuszunk, amiből a sétatálcát már a Han-dinasztia óta készítik a *Chimonobambusa tumidissinoda* Hsueh et Yi ex Ohrnberger. Kínában Szechuan dél-nyugati és Yunnan észak-keleti részén elterjedt (OHRNBERGER 1999).

Az utóbbi ötven évben két cincér behurcolásáról van tudomásunk hazánkból. A fenyő tápnövényű (*Abies*, *Larix*, *Picea*, *Pinus*), szibíriai elterjedésű *Monochamus rosenmuelleri* (Cederjelm, 1798) jelenlétét 24 év alatt 8 pontról jelezték (KOVÁCS & HEGYESSY 1992), megtelepedésére utaló adatunk azonban nincs. Az Észak-Amerikából származó – Mediterráneumban meghonosodott – polifág *Neoclytus acuminatus* (Fabricius, 1775) a Szeged melletti Vetyeháton 1982-ben jelent meg, legészakibb lelőhelye 1998-ban Csongrád volt (GASKÓ 1998). Az elmúlt néhány évben Jászárokszállásról (2006, 2010), sőt 2008-ban már Budapestről (MERKL & VIG 2009) is kimutatták. A *C. annularis*-t (szintén *Clytini*, mint az előző faj) többszöri beszállítása és széles tápnövény spektruma esélyessé teszi az európai térhódításra, ennek limitáló tényezője a faj lárvájának hidegtűrő képessége lehet. A további, Európában idegen eredetű cincérfajokról COCQUEMPOT & LINDELÖW (2010) munkája ad összefoglalást.

Irodalom

- BELLER, S. (1948): A summary of the insects and flora of Guam. – USDA, Agricultural Research Administration Bureau of Entomology and Plant Quarantine, Division of Foreign Plant Quarantines, Honolulu, 282 pp.
- COCQUEMPOT, C. (2007): Alien longhorned beetles (Coleoptera Cerambycidae): Original interceptions and introductions in Europe, mainly in France, and notes about recently imported species. – *Redia* 89: 35–50.
- COCQUEMPOT, C. & LINDELÖW, Å. (2010): Longhorn beetles (Coleoptera, Cerambycidae). Chapter 8.1. – In: ROQUES, A., KENIS, M., LEES, D., LOPEZ-VAAMONDE, C., RABITSCH, W., RASPLUS, J.-Y. & ROY, D. B. (eds): Alien terrestrial arthropods of Europe. *BioRisk* 4(1): 193–218.
- DUFFY, E. A. J. (1968): A monograph of the immature stages of oriental timber beetles (Cerambycidae). – Trustees of the British Museum (Natural History). London, United Kingdom, 434 pp.
- FRIEDMAN, A. L. L., RITTNER, O. & CHIKATUNOV, V. I. (2008): Note: five new invasive species of longhorn beetles (Coleoptera: Cerambycidae) in Israel – *Phytoparasitica* 36(3): 242–246.
- GASKÓ, B. (1998): A Maros ártérről előkerült Kárpát-medencére nézve új cincér (Coleoptera Cerambycidae) fajok. – *A Makói Múzeum Füzetei* 90: 165–182.
- HILL, D.S., HORE, P.M. & THORNTON, I. W. B. (1982): *Insects of Hong Kong*. – Hong Kong University Press, Hong Kong, xxv + 503 pp.
- KOVÁCS, T. & HEGYESSY, G. (1992): Új és ritka fajok Magyarország cincérfaunájában (Coleoptera, Cerambycidae). – *Folia Historico-naturalia Musei Matraensis* 17: 181–188.
- MERKL, O. & VIG, K. (2009): Bogarak a pannon régióban. – Vas Megyei Múzeumok Igazgatósága, B. K. L. Kiadó, Magyar Természettudományi Múzeum, Szombathely, 496 pp.
- MONNÉ, M. A. & BEZARK, L. G. (2009): Checklist of the Cerambycidae, or longhorned wood-boring beetles (Coleoptera), of the Western Hemisphere. – BioQuip Products, Rancho Dominguez, California, 460 pp.
- NPAG Data (2000) *Chlorophorus annularis*, bamboo longhorn beetle. – <http://www.pestalert.org/storage/Colcerca800.pdf>
- OHRNBERGER, D. (1999): *The bamboos of the world. Annotated nomenclature and literature of the species and the higher and lower taxa* – Elsevier Science & Technology Books, 596 pp.

KOVÁCS Tibor
Mátra Múzeum
H-3200 GYÖNGYÖS
Kossuth Lajos u. 40.
E-mail: koati@t-online.hu